

Відділення економіки, обліку та фінансів

Кафедра економіки, управління та адміністрування

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	AF012 Фінанси/ Finance
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Фахова передвища освіта
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітня програма	Фінанси, банківська справа та страхування
Семестр	3 семестр (9 кл)
Факультет / відділення	Економіки, обліку та фінансів
Курс	2 курс (9 кл)
Анотація курсу	Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння сукупності відносин щодо мобілізації, розподілу та використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування правильного розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, господарства і населення, висвітлення шляхів використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; з'ясування ролі фінансів в економічній перебудові суспільства. Предметом є формування у студентів наукового розуміння сутності, змісту і ролі фінансів у господарській практиці; засвоєння теоретичних основ організації і функціонування фінансової системи держави в цілому та окремих її сфер і ланок; оволодіння принципами і методами ефективного управління фінансами в умовах розвитку ринкових відносин.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=203

Мова викладання	Українська
Лектор курсу	Кулик Ю.М., викладач, спеціаліст вищої категорії канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: yulia_111m@ukr.net
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/moop1_f.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 05. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК 01. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку СК 02. Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з чинним законодавством. СК 03. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної та світової фінансових систем та їх структури. СК 07. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи страхування та фондового ринку СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи страхування та фондового ринку
Перелік програмних результатів навчання	РН 03. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами. РН 04. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

	РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань. РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності. РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи страхування та фондового ринку
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 150 Кількість кредитів – 5 Кількість лекційних годин – 22 Кількість практичних занять – 23 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 105 Форма підсумкового контролю – екзамен
Методи навчання	Словесні (лекція, пояснення, дискусії); наочні (інтерактивні презентації); практичні (кейси ситуаційні); аналіз ситуацій; робота у групах; мозкові штурми.
Зміст дисципліни	
Тема 1. Суть фінансів, їх функції і роль	Історичний аспект виникнення фінансів як специфічних економічних відносин. Фінанси як економічна категорія. Соціально-економічна сутність категорії фінансів. Гроші — матеріальна основа фінансів. Розподільча і контрольна функції фінансів. Розподільча функція фінансів як основа механізму концентрації та використання фінансів держави, підприємств і домогосподарств.
Тема 2. Фінансова система і фінансовий механізм	Фінансова система як сукупність ланок економічних відносин. Функції фінансової системи. Інфраструктура фінансової системи. Елементи фінансової системи: фінанси держави, фінанси підприємств, фінанси населення, бюджетна система, грошово-кредитна система, валютний ринок, фондовий ринок, страховий ринок. Управління фінансовою системою країни. Визначення, цілі і зміст фінансової політики держави. Види фінансової політики

	держави на різних стадіях циклічного розвитку економіки. Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на фінансову політику держави. Поняття про фінансовий механізм і його інструменти. Принципи організації фінансів прибуткових (комерційних) підприємств. Зовнішні і внутрішні фінансові відносини комерційних підприємств. Власний і запозичений капітал. Джерела формування фінансів (капіталу) прибуткових підприємств: статутний фонд, амортизація, прибуток, зовнішнє фінансування власного капіталу, запозичення. Витрати і доходи підприємства. Утворення прибутку підприємства та його використання у господарській діяльності.
Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм	Сутність і завдання фінансової політики держави. Склад державних фінансів. Бюджетна система України: структура, принципи побудови, організація. Джерела формування бюджетних ресурсів. Податкова система України: основи побудови, законодавча база. Сутність і види податків. Прямі і непрямі податки. Загальнодержавні і місцеві податки та збори. Податки у формуванні бюджету і державних позабюджетних фондів. Структура витрат бюджетів різних рівнів. Формування доходів бюджетів різних рівнів. Трансфертні надходження у державний бюджет і місцеві бюджети. Податкові і неподаткові джерела бюджетних коштів. Чинники виникнення бюджетного дефіциту і шляхи його покриття. Бюджетний процес: складання, затвердження, контроль за виконанням бюджетів різних рівнів. Призначення і формування державних і недержавних позабюджетних фондів різних рівнів.
Тема 4. Податкова система України	Сутність, призначення та функції податків. Класифікація податків. Принципи оподаткування. Характеристика елементів податку. Основні види податків та механізм їх обчислення. Загальнодержавні податки, їх структура та порядок встановлення. Склад місцевих податків та зборів і порядок їх

	встановлення. Законодавство України про місцеве оподаткування. Основні види податків та механізм їх стягнення. Об'єктивна необхідність податкової системи і вимоги до неї. Структурна будова податкової системи. Методи побудови податкових систем. Типи податкових систем. Податкова політика: поняття та напрями. Мета податкового менеджменту, його об'єкт та суб'єкти. Державна податкова служба. Склад ДФС. Законодавство про податкову службу в Україні. Організаційна структура та функції державної податкової адміністрації.
Тема 5. Бюджетна система України	Сутність та призначення бюджету держави. Значення державного бюджету в господарському механізмі держави. Бюджет як економічна категорія, його об'єкти та суб'єкти. Бюджет як основний фінансовий план держави. Бюджетний устрій і бюджетна система. Принципи побудови бюджетної системи. Державний бюджет: поняття та функції. Місцеві бюджети України. Функції місцевих бюджетів. Зведений бюджет: сутність та призначення. Бюджетне субсидіювання та його види: субсидії, субвенції, дотації. Бюджетні позички, порядок їх видавання і погашення. Бюджетний процес, його складові та регламентування. Бюджетне планування, його завдання, методи і принципи. Виконання Державного бюджету.
Тема 6. Бюджетний дефіцит	Бюджетний дефіцит як економічна категорія. Причини виникнення та джерела покриття бюджетного дефіциту. Регулювання бюджетного дефіциту. Показники стану бюджету — профіцит бюджету і бюджетний дефіцит. Причини виникнення бюджетного дефіциту та профіциту, припустимі межі.
Тема 7. Державні доходи та видатки	Сутність та класифікація державних доходів, державних видатків. Джерела і методи формування доходів бюджету. Сутність, характеристика, склад державних видатків розвитку та поточних видатків. Характеристика офіційних трансфертів, податкових та неподаткових надходжень та

	державних цільових фондів, джерела формування доходу країни.
Тема 8. Державний кредит і державний борг	Сутність і функції державного кредиту як економічної категорії. Держава як позичальник, кредитор і гарант. Вплив державних запозичень на стан економіки. Виникнення і види державного боргу. Показники навантаження державного боргу на економіку. Емісійний і неемісійний способи покриття державного боргу. Внутрішні і зовнішні джерела покриття державного боргу. Управління державним боргом.
Тема 9. Фінанси господарських суб'єктів	Сутність, роль та призначення державних цільових фондів на сучасному етапі. Трансформація функцій державних фондів в умовах перехідної економіки. Класифікація державних цільових фондів. Економічні та соціальні державні цільові фонди. Фінанси комерційних підприємств, громадських організацій та благодійних установ. Сутність та значення соціального захисту населення України на сучасному етапі. Принципи соціального страхування. Джерела формування фондів державного соціального страхування України. Роль системи соціального захисту безробітних у вирішенні соціально економічних проблем в Україні. Державні цільові фонди місцевих органів влади. Валютні та резервні фонди місцевих органів влади.
Тема 10. Фінансовий ринок	Характеристика фондового ринку та його інфраструктура. Суб'єкти фондового ринку та види їх діяльності. Фактори, що впливають на стан фондового ринку. Основні моделі фондового ринку. Ф'ючерсний ринок валютних ставок. Характеристика і призначення інвестиційних сертифікатів. Похідні цінні папери, їх характеристика та використання. Елементи централізованої системи обігу цінних паперів на фондовому ринку. Структура і місце ринку цінних паперів у системі фондового ринку. Джерела капіталу та принципи функціонування фондового ринку. Українська фондова біржа.

	Економічна сутність і призначення фінансового ринку. Ефективність фінансового ринку — оптимізація розподілу фінансових ресурсів. Механізм функціонування: взаємодія попиту і пропозиції на грошові ресурси. Структура фінансового ринку за ознакою довгостроковості капіталу: грошовий ринок і ринок капіталів. Структура фінансового ринку за видами фінансових ресурсів. Інфраструктура фінансового ринку. Фінансові інститути на ринку фінансових послуг: види, функції, способи мобілізації капіталу. Державне регулювання ринку фінансових послуг.
Тема 11. Міжнародні фінанси	Роль фінансів у розвитку міжнародних зв'язків і світової торгівлі. Фактори, що впливають на міжнародні фінансові потоки. Грошові потоки в міжнародних фінансових відносинах: оплата експорту та імпорту, фінансові операції, міждержавна допомога. Формування міжнародних фінансів: фінансів міжнародних організацій і фінансових інститутів. Фінансові інститути ООН. Світова валютна система. Міжнародні фінансові ринки і світові фінансові центри. Валютний курс. Види конвертованості валют. Валютна система України.
Тема 12. Місцеві фінанси	Історичний розвиток органів місцевого самоврядування. Специфічні ознаки місцевих фінансів. Елементи системи місцевих фінансів: видатки, доходи та способи їх формування, інститути місцевих фінансів (бюджети, податки, комунальний кредит тощо), суб'єкти та об'єкти фінансових відносин, фінансові відносини у межах фінансової системи. Вплив місцевих фінансів на економіку та соціальну сферу держави через функції місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів: перерозподіл ВВП, фіскальна функція, фінансування громадських послуг, стимулювання економічного зростання, контролююча.
Тема 13. Страхування і страховий ринок	Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервного суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування. Суб'єкти страхових

	відносин: страховик, страхувальник, застрахований, вигодонабувач. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Класифікація страхування за об'єктами. Майнове страхування. Особисте страхування. Страхування відповідальності. Перестрахування і співстрахування. Страховий ринок. Поняття страхового ринку, його організаційна структура. Учасники страхового ринку.
--	---

Політика дисципліни

Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.

Система оцінювання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Експрес-опитування (5 тем по 2б)	10
Практичні завдання (5 тем по 4б)	20
Модульні контрольні роботи (2 по 5б)	10
Реферат	10

Захист практичного завдання до самостійної роботи	20	
Екзамен	30	
Всього	100	
Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси: Підручник. – К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 660с
2. Каламбет С.В. Фінанси підприємств. Практикум: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.В. Іванов, Ю.В. Півняк – Дніпро: 2016.- 240 с.
3. Місцеві фінанси : підручник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. П. Кириленко. – К. : УБС НБУ, 2016. – 579 с.
4. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: підручн. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. – К.: Алерта, 2017. – 406 с.
5. Тарасенко, І. О. Фінанси підприємств : підручник / І. О. Тарасенко, Н. М. Любенко. – К. : КНУТД, 2017. – 360 с. – ISBN 978-966-7972-43-1.
6. Фінанси : навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
7. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с
8. Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 720с.
9. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 ; № 3480-IV – Верховна Рада України URL: zakon.rada.gov.ua/go/3480-15

10. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV (зі змін, і доп.) // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності (Додаток до журналу "Вісник Національного банку України") – 2001.–С.3–26.

11. Finkler, S. A. (2017). *Finance & accounting for nonfinancial managers*. Wolters Kluwer.

12. Schoenmaker, D., & Schramade, W. (2018). *Principles of sustainable finance*. Oxford University Press.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Дебет-Кредит: Український бухгалтерський портал <http://www.dtkr.com.ua>
4. Все про бухгалтерський облік. Всеукраїнська професійна газета <http://www.vobu.com.ua/>
5. Податки та бухгалтерський облік. Інформаційно-аналітична газета <http://www.nibu.factor.ua/>
6. Аудиторська Палата України <http://www.apu.com.ua>
7. Аудитор України <http://www.auditorukr.com.ua/journal/>
8. Бізнес Інформ <https://www.business-inform.net/main/>
9. Вісник. Офіційно про податки <http://www.visnuk.com.ua/>
10. Фінанси України <http://finukr.org.ua/>